

DZIENNIK WARSZAWSKI

Nr. 135.

Wtorek, 8 (20) Czerwca.

1865 r.

Wychodzi codziennie oprócz dni następujących po Świątach uroczystych i niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, Ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorach. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 4, za 2-krotne k. 6, za 3-krotne kop. 8. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku nie zwracają się. — Listy przyjmują się tylko frankowane. — We wszystkim co dotyczy Dziennika, należy odnosić się wprost do Dyrekcji.

Rok 2.

Prenumerata w Warszawie: Rocznie rs. 8. — Półrocznie rs. 4. — Kwartalnie rs. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnoszenia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się; — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnoszenie do domu opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach Poczty w Królestwie i Cesarstwie: Rocznie rs. 9 k. 20. — Półrocznie rs. 4 k. 60. — Kwartalnie rs. 2 k. 30. — Za przesyłkę w kopertach kwartalnie dopłaca się Rs. 1.

S P I S R Z E C Z Y.

DZIAŁ URZĘDOWY. — Najwyższy ukaz. — Magistrat m. Warszawy.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa: Przegląd polityczny. — Przyjęcie deputacji polskiej przez Najjaśniejszego Pana. — Kronika kościelna. — Kronika brukowa. — Szlachta galicyjska. — Zamknięcie posiedzeń izb pruskich. — Pojedynek p. Bismarcka z p. Virchem. — Sprzysiężenie w Walencji. — Kwestja rzymsko-włoska. — Francuzi w Meksyku. — Anglja i Stany Zjednoczone. — Krwawa ofiara. — Posłuchanie. — Nagroda. — Nazwiska żydów w wojsku. — Wojskowi lekarze-żydzi. — Reorganizacja korpusów kadetów. — Pułk forteczny zamojski. — Wystawa w Moskwie. — Ruska księgarnia. — Roboty techniczne w mieście. — Posągi w ogrodzie saskim. — *Desiderata*. — Targ zbożowy. — Jarmark wełniany. — Dochody na drog. żel. — Prasa polska za granicą. — Ameryka. — Anglja. — Austrja. — Belgja. — Francja. — Hiszpanja. — Prusy. — Turcja. — Włochy. — Korespondencje z kraju, ze Słomnik, z nad-Pełtwy i z Parzyża. — Kronika.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa, d. 7 (19) Czerwca.

Wypis z Protokołu Sekretarjatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z BOŻEJ ŁASKI

MY ALEXANDER II.

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSJI, KRÓL POLSKI,

WIELKI KSIĄŻĘ FINLANDZKI,

&, &, &.

Wziąwszy na uwagę zasługi rabina Lubelskiego Josła *Askinazel*, który przykładem swej niezachwianej wierności wśród rewolucyjnego poruszenia kraju, z widocznym niebezpieczeństwem własnego życia, utrzymał w posłuszeństwie prawemu Rządowi współwyznawców swoich, zamieszkałych w mieście Lublinie; postanowiliśmy, zgodnie z przedstawieniem Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem, nadać, jakoż niniejszem i nadajemy, temuż *Askinazel*, prawa dziedzicznego obywatelstwa poczesnego.

(podpisano) А. И. ЕРКАН ДРЪ.

przez CESARZA I KRÓLA.

Minister Sekretarjatu Stanu (podpisano) W. Platonow. *)

Dan w Carskiem Siole d. 18 (30) maja 1865 r.

Magistrat miasta Warszawy. — Izidor, Bernard, Henryk i Józef bracia Kaftalowie celem uczczenia pamięci ich ojca niegdy Szoela Kaftal na dniu 10 (22) Lipca 1857 r. tu w Warszawie zmarłego, sumę rs. 7,500 na posesji N. 482 lokowaną, z procentem po 6% na korzyść instytucji dobroczynnych darowali, pod warunkiem, iżby pomiędzy innymi kwota rs. 150 z powyższego procentu corocznie użyta była: jednego roku poczynając od 1860 na wyposażenie ubogiej panny starozakonnej, — drugiego roku poczynając od 1861 na wspomnienie podupadłego kupca starozakonnego, — i tak kolejno w jednym roku na wyposażenie panny, a w drugim roku na wspomnienie kupca, i odpowiedni temu przeznaczaniu akt darowizny pod dniem 23 Grudnia (4 Stycznia) 1859/60 r. przed Janem Jasińskim Rejentem Kancelarji Ziemiańskiej Gubernji Warszawskiej zeznali. W roku bieżącym przypadają do rozdziału trzy posągi dla ubogich panien i dwa wspomnienia dla podupadłych kupców. Kandydatki do posagów winny być stanu wolnego od lat 16 do 30 skończonych, włącznie licząc po dzień 10 (22) Lipca, winny pochodzić z rodziców stale w Warszawie zamieszkałych i księgami stałymi ludności objętych, oraz być moralnego

*) Tekst ruski niniejszego ukazu, zamieszczony będzie w oddzielnym dodatku.

prowadzenia się i niezamożnego stanu; do podań swoich zatem dołączyć powinny: a) Świadcstwo Komisarza Policji Wykonawczej właściwego Cyркуlu, że rodzice kandydatki jak i ona sama są stałymi mieszkańcami tutejszego miasta. b) Świadcstwo przez czterech tutejszych wiarogodnych właścicieli domów jakiegobądź wyznania udzielone pod względem ubóstwa i dobrej konduty. c) Metrykę urodzenia przez właściwy Sąd Pokoju ulegalizowaną na dowód, że kandydatka skończyła najmniej rok 16 życia. Uposażenie w kwocie rs. 150 przyznane jednej z kandydatek, ulokowane będzie w Banku Polskim na procent, na imię i rzecz teje kandydatki, lub też ulokowane będzie na pewnej hipotece, która kapitał ten wraz z narosłym procentem odebrać będzie mogła dopiero wtenczas, gdy złoży Magistratowi dowód pójścia za mąż.

Kandydaci zaś ubiegający się o wspomnienie dla podupadłych kupców przezznaczone, winni być również stale w Warszawie zamieszkałymi i księgami stałej ludności objęci, oraz przyzwoitego prowadzenia i niezamożnego stanu, — do podań zaś swoich dołączyć winni następujące dowody: a) Świadcstwo Komisarza Policji Wykonawczej właściwego Cyркуlu, że kandydat jest stałym mieszkańcem tutejszego miasta. b) Świadcstwo przez czterech tutejszych wiarogodnych kupców jakiegobądź wyznania udzielone pod względem stanu ubóstwa i co do przyzwoitego prowadzenia się, przynoszące dowód, że ubiegający się zasługuje na wsparcie. Wspomnienia po rs. 150 wybranym, doręczone będą w rocznicę śmierci niegdy Szoela Kaftal, jeżeli w dniu tym nie przypadnie jakie święto Dworskie lub Uroczyste Kościoła Chrześcijańskiego lub Wyznania Mojżeszowego, w takim bowiem razie doręczenie w dniu poprzednim lub następnym dopełnione będzie. Prośby tak o uposażenie jak również o wspomnienie, zanoszone być winny na stemplach właściwej ceny, pod adresem Prezydenta Miasta najdalej do dnia 19 Czerwca (1 Lipca) r. b., podane bowiem po tym terminie lub nieoparte dowodami powyżej wskazanymi, bez skutku i odpowiedzi pozostaną.

Magistrat m. Warszawy. — Na przedstawienie komisji rządowej spraw wewnętrznych i duchownych, rada administracyjna królestwa polskiego postanowiła d. 5 (17) lutego r. b. znieść w mieście Warszawie oznaczoną dotychczas co miesiąc takse urzędową na chleb i mięso, pozostawiając ustanowienie cen na te przedmioty wolnej konkurencji. Ponieważ Warszawa ma 222,900 mieszkańców, nie licząc wojsk kwaterujących, a w mieście znajduje się 58 piekarzy i 116 rzeźników, czyli 1 piekarz na 3,843 mieszkańców i 1 rzeźnik na 1,836 osób, przeto magistrat miasta, pragnąc zwiększenia liczby piekarzy i rzeźników w mieście, dla obudzenia konkurencji, wzywa piekarzy i rzeźników znajdujących się w cesarstwie, do przesiedlania się do Warszawy dla zajęcia się temi przedmiotami, przytem poczytuje za potrzebne dodać, że w ogóle opłaty i podatki dochodzą od 1 rs. 80 kop. do 13 rs. 20 kop. rocznie.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa d. 7 (19) Czerwca.

Posiedzenie z d. 14-go b. m. francuzkiego ciała prawodawczego rozpoczęło się burzą, spowodowaną reklamacją p. Pelletan w przedmiocie protokołu z poprzedzającego posiedzenia. P. Pelletan przemawiał bardzo żywo, p. Rouher z równą żywością mu odpowiadał; izba podobnie postąpiła. Przy końcu posiedzenia, które było całkiem zajęte drobnostkowymi rozprawami, burza znowu wybuchła z okoliczności uwag uczynionych przez p. Lanjuinais w przedmiocie położenia żołnierzy krajowców w Algierji, którzy mają być wkrótce uchwałą senatu uznani za obywateli francuzkich. P. Karveguen wspominał o świeżym wynalazku nowego przyrządu elektrycznego

wysadzającego w powietrze okręty wojenne. Podług niego wynalazek ten uczyni niepotrzebną budowę okrętów pancernych; następstwem jego ma być niemożność prowadzenia wojny i przygotowanie ery powszechnego pokoju. P. Peymas żądał zniesienia twierdz 3-go rzędu, a p. Jubinal rozprawił nad służebnościami wojskowymi. Ostatnie wybory do ciała prawodawczego, jak się zdaje, wskazują, że głosowanie powszechne chce się oswobodzić od kurateli administracyjnej, i że nawet w najlepiej usposobionych dla rządu okręgach, zacierają się zwyczaj obierania kandydatów rządowych. Niedawno w departamencie de la Marne, odznaczającym się uczuciami zachowawczymi i napoleońskimi, deputowany liberalny odniósł zwycięstwo nad kandydatem rządowym. Zdaje się że w departamencie Puydu-Dome, gdzie dotąd opozycja była prawie nieznaną, prawdopodobnie wybrany zostanie p. Girot-Pouzzol, członek rady jeneralnej, który ogłosił okólnik wyborczy z wyznaniem wiary tego rodzaju, iż mogłoby być podpisane przez każdego deputowanego z opozycji. P. Meynadier, kandydat rządowy, zapewne będzie zmuszony do cofnięcia się.

W d. 16-m b. m., papiery na giełdzie paryskiej spadły, a to w skutek coraz większego rozszerzania się świętowań robotników. Dnia 15-go stolica Francji pozbawiona została jednego z najważniejszych środków przewozu, stangreci bowiem cesarskiego towarzystwa dorożek paryskich, zaczęli także świętować, żądając podwyższenia płacy.

Jedna z korespondencji paryskich donosi, że wkrótce ogłoszony zostanie w *Monitorze* artykuł, wyłuszczający rezultaty podróży cesarza francuzów do Algierji i czterdziestodniowej reencji. Tymczasem organ urzędowy donosi, że książe Napoleon, którego stan zresztą nigdy nie wzbudzał obawy, po wypadku jakiemu uległ, zupełnie powrócił do zdrowia; niektóre dzienniki upatrują w zajęciu się *Monitorem* zdrowiem księcia Napoleona, oznakę blizkiego jego pojednania się z cesarzem.

Wciąż jeszcze nie mamy pewnych wiadomości co do punktu, do jakiego doszły układy prowadzone w Rzymie przez p. Vegezzi. Wówczas gdy korespondencja do *La Patr.* donosi o nowych trudnościach, a telegram z Wiednia wspomina o zupełnym niepowodzeniu, wiadomości zamieszczane w *Monitorze*, zupełnie są zadawalniające. Wiadomość nadesłana telegrafem z Florencji, potwierdza raczej to co powiada *La Patr.* i telegram wiedeński. Minister wychowania publicznego bowiem, okólnikiem z daty 17-go czerwca donosi, że rząd przysłusze parlamentowi przedłoży znowu projekta do praw tyczących się zniesienia zgromadzeń duchownych i przekształcenia szkół. Okólnik ten zastrzega dla rządu prawo nadzoru nad szkołami elementarnymi istniejącymi przy seminarjach biskupich.

Telegram z Neapolu donosi, że podczas procesji Bożego Ciała, zbiegowisko złożone z 400 burbończyków i klerykalnych wywołało burzli-

wą scenę na ulicach stykających się z katedrą. Burzyciele którzy krzykali „niech żyje religia, niech żyje Chrystus,” oraz kilku księży, zostali rozpędzeni przez lud; w skutek tego wypadku, nastąpiło kilka aresztowań. Dzienniki neapolitańskie żądają zniesienia procesij po za obrębem kościołów odbywanych.

Dziennik angielski *The Owl* donosi, że książę Walji uda się 15-go lipca do Plymouth, gdzie odbędzie przegląd połączonych flot pancernych Francji i Anglii. Wspomniawszy że połączenie dwóch flot jest zakładem przymierza francuzko-angielskiego, *The Owl* dodaje: Po odbyciu tego świetnego przeglądu w Plymouth, obie floty zwiędzą różne porty w Anglii i Francji. W Cherbourgu cesarz Napoleon zapewne odbędzie ich przegląd.

Na posiedzeniu angielskiej izby gmin z 15-go, podsekretarz stanu do spraw zagranicznych zaprzeczył wiadomości o niepowodzeniu układów rozpoczętych w celu zawarcia traktatu handlowego pomiędzy Anglią i Austrią. „Układy te, dodał podsekretarz stanu, przerwane podczas lata, wznowione zostaną we Wrześniu, i należy się spodziewać, że doprowadzą do pomyślnego skutku.”

Podług wiadomości z Nowego Jorku, zeznania świadków w śledztwie wyprowadzonym w procesie o zdradę stanu, zostały ogłoszone publicznie; z zeznań tych okazuje się, że trzech świadków oświadczyło, iż pomiędzy rządem południowym a skonfederowanymi którzy się schronili do Kanady, istniało porozumienie, i że Jefferson Davis wiedział o zamachu na prezydenta Lincolna. Dług Stanów Zjednoczonych z dniem 1-m czerwca wynosił 2 miljardy 635 milionów dolarów.

Wiadomości z Meksyku przez Nowy Jork donoszą, że francuzi zajęli Chihuahua i że Juarez zbiegł do nowego Meksyku, prowincji graniczącej z Teksasem i Kalifornią. Podług wiadomości telegraficznych z Nowego Jorku, zamieszczonych w *N. Fr. Pres.*, rząd amerykański wydał rozporządzenie zgromadzenia 100,000 ludzi w Texasie. Armia ta ma zajmować całą granicę Meksyku. Jenerał Sheridan, któremu powierzono dowództwo tej armji, otrzymał instrukcję, aby ścisły rozciągnąć dozór nad całą okolicą rzeki Rio-Grande, emigracja bowiem do Meksyku trwa ciągle.

W dniu 17 b. m. p. Bismarck zamknął posiedzenia obu izb pruskich i odczytał głosem pewnym odezwę królewską z postanowieniem zamknięcia. Ceremonia zamknięcia sejmku odbyła się w białej sali zamku królewskiego. Izba deputowanych na tej uroczystości przedstawioną była jedynie przez członków frakcji zachowawczej, trzech członków stronnictwa katolickiego i dwóch członków należących do innych odcieni. Trzej prezesi izby odznaczali się swoją nieobecnością. Uznawszy to co izba ta uczyniła, pomiędzy innymi wznowienie związku celnego i potwierdzenie udzielone kilku traktatom handlowym zawartym z mocarstwami zagranicznymi, p. Bismarck oświadczył, że kierując się jawnie objawionym zamiarem przygotowywania trudności doradcom korony, odmawiając potwierdzenia różnym projektom do praw, izba zaszkodziła materialnej pomyślności kraju. „Odrzucając prawnie wojskowe” dodał minister, „izba znowu zakwestjonowała reorganizację armji i naraziła bezpieczeństwo państwa na zewnątrz; odmówiła rządowi środków urządzenia floty odpowiedniej obecnym potrzebom i okolicznościom, odmawia mu swego poparcia dla zebrania owoców z zwycięstw tak drogocenną krwią okupionych.” Minister w końcu oświadczył, że rząd silny poczuciem swego dobrego prawa i dobrych zamiarów, będzie nadal utrzymywał regularny bieg spraw publicznych, i pozostanie energicznym przedstawicielem interesów kraju, tak

na zewnątrz jak i na wewnątrz. „Spodziewam się” dodał, „że nie odległa jest chwila w której lud wyrazi królowi za pośrednictwem swych reprezentantów, dziękczynienie i wdzięczność.” Jutro podamy w całości wspomnianą odezwę tronową. Izba panów na ostatnim posiedzeniu, które się odbyło w dniu 16 b. m., udzielając całego poparcia rządowi, przyjęła znaczną większość głosów budżet, tak jak był zaproponowany przez ministerstwo i odrzuciła wszelkie wprowadzone do niego przez izbę ograniczenia. Ponieważ zaś budżet nie uzyskał potwierdzenia konstytucyjnego obu izb, izba panów przeto zalecała rządowi aby zadekretował wydatki potrzebne dla biegu machiny rządowej i dalej prowadził administrację w sposób odpowiedni posłannictwu Prus. Nareszcie upoważniła rząd do zawarcia pożyczki dla powiększenia marynarki, i uznała całą słuszość rozszerzeń postawionych przez rząd pruski w depeszy z 20-go lutego, w kwestji szlezwicko-holsztyńskiej, objawiając nadzieję, że kraj przyjdzie w pomoc rządowi dla osiągnięcia zamierzonego celu. Z drugiej znowu strony izba niższa na ostatnim posiedzeniu, pozostając w opozycji aż do samego końca, jednomyślnie prawie odrzuciła wniosek p. v. d. Heydt, upoważniający członków izby do żądania wezwania do porządku, w razach kiedy wezwania to nie zostało wyrzeczone przez prezesa. Rozprawy jakie w tym względzie miały miejsce, były bardzo namiętne, i większa część członków upatrywała jedynie w tym wniosku naruszenie wolności słowa, i zniewagę dla godności izby i prezesa. Wolność słowa dla izby niższej jest przywilejem udzielonym zniewadze i oszczerstwu.

Zwracamy uwagę czytelników na zamieszczoną poniżej korespondencję z nad Pełtwy.

* *Rus. Inw.* Ogólna głęboka boleść Rodziny Panującej i narodowa całej Rosji odbiła się i w królestwie polskiem. Wyżsi urzędnicy cywilni, członkowie starożytnych polskich rodzin, byli przedstawiciele szlachty i osoby różnych innych stanów, przejęci uczuciem wielkiej swej straty, zgonu Tego, w którym upatrywali nową jutrzenkę swej pomyślności, jasną nadzieję przedłużenia panowania wspaniałomyślnego Jego Rodzica, wyrazili chęć oddania hołdu Jego zwłokom, za gładzenia pożegnalną łąką ciężkiej winy swego kraju przed głęboko zmartwionem sercem Najjaśniejszego Jego Ojca, przed Jego ojczyzną. Wyjednawszy pozwolenie Monarszego Namiestnika, przybyli oni do St. Petersburga, otrzymali tu Najwyższe zezwolenie uczestniczenia w żałobnych ceremoniach i byli obecni przy samem pochowaniu spoczywającego w Bogu Cesarzewicza. Na drugi zaś dzień, zaszczytzeni zostali niespodzianem dla nich szczęściem, mianowicie osobistym przedstawieniem Jego Cesarskiej Mości przez Namiestnika, Najjaśniejszy Pan w towarzystwie Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Księcia Cesarzewicza Następcy Tronu Aleksandra Aleksandrowicza, zwracał się do każdego z nich z łaskawem swem Monarszem powitaniem, a następnie stanawszy, racył wyrzec następujące słowa:

„Pragnąłem was widzieć, panowie, aby podziękować wam za uczucia, jakie wyraziliście „Mi przy ostatnich ciężkich okolicznościach. „Chcę wierzyć, że są one szczere i pragnę aby „były podzielane przez większość waszych współrodaków, Moich poddanych w królestwie polskiem. Uczucia te będą najlepszą rękojmnią, że „nie wystawimy się już na takie próby, przez „jakie przeszliśmy w niedawnym czasie. Pragnę „a byście słowa Moje powtórzyli waszym zbłąkanym współrodakom. Spodziewam się, że będą

„dziecie współdziałać dla powrócenia ich do rozsądku. Przy tej sposobności, nie mogę nie „przypomnieć wyrazów wyrzucanych Mi, jakoby „obrazę dla Polski, które wyrzekłem w 1856 r. „w Warszawie, kiedy przybyłem tam pierwszy „raz jako Cesarz. Natenczas przyjęty byłem z „uniesieniem i w pałacu łażienkowskim mówiłem do waszych współrodaków: „porzucicie marzenia (point de réveries).” Gdyby byli posłuchali tej rady, uchroniliby waszą ojczyznę od „wielu nieszczęść. Dla tego wracam do tychże słów „poprzednich Moich słów: „porzucicie marzenia.” Kocham jednakowo wszystkich Moich wierznych poddanych: rosjan, polaków, finlandczyków, „liflandczyków i innych; równo są dla Mnie drogimi; lecz nigdy nie dopuszczę, aby pozwolona „nawet była nawet myśl odłączenia królestwa „polskiego od Rosji i samobytnego bez niej jego istnienia. Królestwo utworzone zostało przez cesarzaruskiego i wszystko zawdzięcza Rosji. Oto „Mój Syn Aleksander, Mój Następcę. Nosi on imię „tego Cesarza, który niegdyś założył Królestwo. „Spodziewam, że godnie będzie rządził swem „dziedzictwem i że nie ścierpi tego, czegom Ja „nie ścierpił. Jeszcze raz dziękuję wam za „uczucia, jakie wyraziliście przy ostatnim smutnym wypadku.”

* W zeszłą niedzielę, będącą w oktawie uroczystości Bożego ciała, w kilku kościołach, odbyły się solenne nabożeństwa, z wystawieniem i procesjami. — Przed południem kilkakrotnie wznowiający się deszcz ulewny z gradem, przeszkodził wyjściu procesji z kościoła św. Krzyża, chociaż wspaniałe ołtarze podobnie jak w latach zeszłych, w pałacu Krasińskich, Potockich, przed kamienicą po-wizytowską i przed statua Kopernika przygotowane zostały, odznaczając się jak zawsze bogatym przybraniem. Nabożeństwo celebrował JW. biskup Rzewuski wikariusz jeneralny warszawski; — procesja odbyła się w kościele w pośród ścieśnionych mas napełniającego całą świątynię ludu. Cztery z kolei ewangelje odśpiewali: ks. Solarski doktor św. teologii, prefekt szkół rządowych, ks. Rutkowski prokurator dobroczynności, ks. Głogowski, kapelan w instytucie św. Kazimierza i wreszcie ks. Stojakowski prefekt gimnazjum 3-go. Stacje procesjonalnego pochodu, miały miejsce przed ołtarzem: św. Filomeny, św. Felicjssymy, Najświętszego Sakramentu i św. Rocha. — Cały kler stanowiący dawniej seminarjum św-to krzyżkie, w liczbie 40 alumnów, użyty do asysty i ceremonji, wielce się przyczynił do okazałości obrzędu. Członkowie bractwa św-go Rocha postępowali z światłem jarzaczem, dziewicę w bieli welonami kryte, wieńcami zdobne, niosły chorągwie i obrazy święte, czterech prześlicznych chłopczyków, w niebieskiem kościelnem przybraniu, będących symbolem cherubinów, idąc przed celebrantem, drogę jego usypywało kwiatami; nieszpory zwykłym porządkiem odprawił ks. Głogowski.

Do parafialnego kościoła Panny Marji, zebrali się okoliczni mieszkańcy; i tu gorliwość pobożnych parafian, nieszczędząc trudu i kosztów, przygotowała na placu Nowego Miasta, cztery oddzielne ołtarze — lecz i tu ciągle padający deszcz zrana, przeszkodził wyjściu z kościoła pod odkryte niebo; cała więc ceremonia, podobnie jak u św-go Krzyża, odbyła się w murach starożytnej świątyni, celebrowana przez ks. Władysława Knapieńskiego, kandydata św-jej teologii, prefekta szkoły powiatowej; ewangelje odśpiewali: ks. Kaczanowski, dziekan kapelanów wojskowych, ks. Barzyński, alumn akademii duchownej, ks. Dawidowicz, również alumn akademicki i wreszcie ks. Rogowski, wikariusz miejscowy; nieszpory odprawił celebryjący ks. Knapieński.

Po godzinie 6-iej z południa, wyjaśniony horyzont i oczekiwana z takim upragnieniem pogoda, ustaliwszy się zupełnie, wkrótce osuszyła ulice i chodniki, dozwalając procesjonalnym pochodom odbyć się po mieście i uczestniczyć w nich tym wszystkim, którzy z odpustu uroczystości Bożego Ciała, łask duchownych dostąpić pragnęli.

Jakoż po nieszporych, celebrowanych w kościele

po-dominikańskim przez ks. Dietrich, kanonika katedralnego kapituły warszawskiej, procesja wiodąca za sobą ludność kilkudziesiętną, po odśpiewaniu pierwszej ewangelji przed ołtarzem Najświętszej Panny Różańcowej w kościele po-dominikańskim, dla odśpiewania trzech następujących ewangelij, udała się do sąsiednich kościołów: franciszkanów, Panny Marji i Sakramentek. Ks. eks-prowincjał franciszkański Wołyniec, ks. Krauze, kandydat św. teologii, oraz alumni akademii duchownej, kks.: Czerwiński i Pawłowski odśpiewali teksta ewangeliczne świętych ojców kościoła: Marka, Jana, Łukasza i Mateusza.

Najliczniejsze atoli było zebranie pobożnego ludu na obszernym placu przed i około kościoła parafjalnego św. Karola Boromeusza. I tu nabożeństwo celebrował jego ekscelencja ks. biskup-nominat Rzewuski, który jako sufragana warszawski, jest właśnie proboszczem parafji św. Karola. Liczny orszak świeckiego i zakonnego duchowieństwa, asystujący szanownemu celebrantowi, zwiększyły bractwa z kościołów kks. kamerlitów trzewickowych i bosych, oraz cechy rzemieślnicze, których członkowie płci obojej w długim szeregu wystąpili z obrazami, przenośniami ołtarzami, chorągiewami i zapalonem światłem. Kilkanaście dziewięć w śnieżnych szatach godowych niosło wizerunki Boga Rodzicy, a młode ich siostrzyczki, również białe ubrane, z wianeczkami na główkach, w dziecięcej swej niewinności postępując z ujmującą serce pokorą—z koszyków u szarf zawieszonych sywały wonne kwiaty pod nogi celebranta, unoszącego przenaświadczeni Sakrament. Ołtarze urządzone były w dość znacznej od siebie odległości, przed prywatnymi posesjami NNr. 766, 901, 927d i 933 obok koszar Mirowskich. Cztery ewangelje odśpiewali: ks. Prokop Lipiński, eks-prowincjał reformatorów; ks. Urbanowicz, eks-prowincjał karmelicki; ks. Ojrowski, kapelan ks. biskupa Platera, oraz ks. Gorzelański, przełożony jednego z dobroczynnych zakładów. Ołtarz przy koszarach Mirowskich był najgustowniej przybrany staraniem i kosztem niższych stopni czwartej części straży ogniowej, a ustawiony na nim przed taflą lustrzaną po raz pierwszy zupełnie nowy posąg Matki Bożkiej, w śniących połyskiem draperjach, wzbudzała w patrzących uczucie głębokiej czci i poszanowania.

* Ostatnia niedziela, oprócz wieloma innymi faktami, odznaczyła się tem głównie, że trwające przez cały prawie czerwiec, ślota i zimno, po gwałtownej ulewie przed południem, wyzionawszy ostanki deszczu i gradu na ziemię, zniknęły nagle i od godziny 5-jej z południa już na niebie nie było ani jednej chmurki. Dla tego to pewnie wczorajsze wyścigi konne na placu mokotowskim, były nierównie świetniejsze od tych jakie dnia poprzedniego wśród deszczu i błota wykonano. Tysiące różnego stanu mieszkańców tutejszych i prowincjonalnych gości, zaczawszy od eleganckiego świata aż do ulicznej gawiedzi, zgromadziło się w galerjach i do koła hippodromu. Środkowa galerja mieniła się jak łąka na wiosnę, przystrojona w różnobarwne kwiaty żyjące, przesadzone tam na chwilę z domowych cieplarni naszych, a urozmaicone gonitwy z efektownym ich zakończeniem przez wyścig koni włościańskich, przypominały Warszawie lepsze czasy tych igrzysk ekwestracyjnych, które powoli wrócić się może i dla innych gałęzi publicznego życia, a ożywiwszy handel, przemysł i sztukę, zwrócą społeczny nasz rozwój do właściwego kierunku.

Podajemy tu treściwe wymienienie kursów i zwyciężkich koni z obydwóch dni wyścigowych.

W pierwszym dniu, nagrodę rządową rsr. 200 dla koni zrodzonych w królestwie, wygrał *Glabioz* ogier gniady p. Płaczynskiego, wyprzedziwszy *Violette* klacz p. Grabowskiego Ludwika. Drugą nagrodę rządową rsr. 500 zyskała *Jurata*, klacz skarogniada p. Ludwika Grabowskiego. Nagrodę dam, puchar srebrny, wygrały konie p. Rittersa *Voltigeur* i *Tonny*.—Nagrodę rządową rsr. 600 pozyskał *Gaspard* ogier kasztanowaty własnością p. Schwiechowa będący; następną nagrodę rządową również 600, rsr. wynoszącą, zdobył Alcadar, ogier p. Ludwika Grabowskiego, przescignawszy *Delphine*, klacz hr. Wołłowicza. Wreszcie premium oznaczone w ilości rsr. 300 za konie pół krwi w Królestwie i w Cesarstwie zrodzone, wygrała *Odetta*, również należąca do p. Ludwika Grabowskiego, który tak świetnie triumfował w ciągu całych wyścigów tegorocznych. Na drugi dzień, przy pięknej pogodzie, pierwszą nagrodę towarzystwa rsr. 500, pozyskał *Busiak*, ogier gniady J. U. Niemcewicza; drugi wyścig dnia tego o nagrodę rządową, złożoną z pucharu wartości rsr. 100 i ze 150 rsr. gotówką, wygrał *Wariag*, wałach gniady hr. Szachowskiego, wzięwszy ją przed dobiegającym do mety Defensem, ogierem p. Tykla. Nagroda rządowa rsr. 600 przyznana została szczęśliwemu zawsze Alkadarowi p. Lud. Grabow-

skiego. Wyścigu o nagrodę rządową rsr. 300 nie było wcale z powodu, że sam tylko *Wajdelota* hr. Wołłowicza bez konkurencji doń stawał. Przedostatni wyścig o nagrodę rządową rsr. 350, którą wygrał *Voltigeur* siwy ogier p. Rittersa, ołznaczył się smutnym wypadkiem, albowiem żokej anglik, jadący na wałachu hr. Alfreda Łubińskiego, Grey-Boya, spadł zeń i potłukł się niebezpiecznie. Nagrodę rządową rsr. 100 wzięł *Ulstermann*, ogier gniady barona Offenberga. Nie mogliśmy dowiedzieć się dotąd o nazwiskach włościan, których konie wygrały trzy nagrody rządowe, po rsr. 50, 30 i 20 im oznaczone.

Podczas pierwszego dnia wyścigów JW. hr. Berg, małżonka hr. Namiestnika, raczyła znajdować się w galerji głównej.

Po skończonych gonitwach, jedna część publiczności udała się do Doliny Szwajcarskiej, dla słuchania prześlicznego koncertu, wykonanego tam przez orkiestrę Bilsego, druga zaś, napełniła obadwa teatry, gdzie w wielkim, p. Couqui występując w balecie „Katarzyna córka bandyty,” dokazywała cudów zręczności, siły i wdzięku, a w rozmaitości wznowiona „Panna męzka” Korzeniowskiego, wywoływała częste oklaski. P. Couqui podczas niedzielnego przedstawienia, była nieporównana! Wszystko cokolwiek wyobraźnia utworzyć sobie zdoła, wszystko co pieści, drażni i zachwycia zmysły, co ręce rwie do oklasku a oczy roziskrza zapalem, mieściło się w jej uroczym tańcu, o którym pod właściwą rubryką teatralną szerzej się rozpiszemy. Do późnej nocy, ludność warszawska płynęła ulicami wracając z popołudniowej do rozmaitych miejsc wycieczki, a nadzieja utrwalonej już wreszcie pogody, ożywiła wszystkich wesołością niezwykłą.

Jarmark wełniany nie skończył się jeszcze de facto: mniejsza stosunkowo do lat innych ilość wełny dostarczonej dotychczas, tem się tłumaczy, iż niektóre partje nadesłanej wełny, z powodu ciągłych deszczów, nie zostały dotąd przeważone, a wiele transportów wstrzymano nawet zupełnie, dla tejże samej przyczyny. Uwzględniając to wszystko, deputacja jarmarcznapredłuża termin ważenia wełny do dnia 8 (20) czerwca włącznie.

* *Krak. Z.* Szlachta polska w Galicji chce skorzyszczać z odbyć się mającego we Lwowie zgromadzenia walnego lwowskiego towarzystwa rolniczego dla urządzenia wystawy produktów gospodarstwa wiejskiego, w zamiarze pójścia za przykładem szlachty węgierskiej i posłania do Wiednia deputacji dla upraszania cesarza, ażeby zaszczycił tę wystawę swą obecnością.

* *Norrd. A. Z. Berlin, 17 czerwca.* W obu izbach sejmu odbyły się dziś przed południem posiedzenia, a o godzinie 3-jej po południu nastąpiło w białej sali zamku królewskiego, zwykłym trybem, zamknięcie posiedzeń sejmu. W sali zgromadziła się nie wielka liczba członków izb. Obecni tam byli mianowicie prezes i znajdujący się w Berlinie członkowie izby panów, oraz z liczby deputowanych, tylko członkowie frakcji konserwatywnej trzech członków z frakcji katolickiej i deputowani Dr. Gneist i Dr. Lette. Żaden z trzech prezesów izby deputowanych nie zgłosił się. Jak skoro weszli ministrowie, którzy zgłosili się in corpore i stanęli po lewej stronie tronu, członkowie izb ugrupowali się półkołem przed tronem. Prezes ministrów p. Bismarck odczytał silnym i donośnym głosem mowę tronową. (Mowę tę podamy jutro. P. R.) Po odczytaniu mowy tronowej, prezes izby panów hr. Eberhardt Stolberg-Wernigerode wydał na cześć króla okrzyk: „Niech żyje!” który obecni powtórzyli z zapalem i opuścili salę. Ani na galerjach, ani nigdzie przed zamkiem nie spostrzeżono najmniejszego wrażenia; przeciwnie, ludność spoglądała na rozstawanie się deputowanych z jak największą obojętnością.

* *Prov. Corr.* poświęca także sprawie pojedynku p. Bismarcka z p. Virchowem artykuł, w końcu którego powiedziano: P. Virchow przeto odmówił żądania przez prezesa ministrów honorowego załatwienia sprawy lub jakiegokolwiek innego zadosyć uczynienia, jak tego wymaga zwyczaj ludzi honorowych i odważnych.

* *Norrd. A. Z.* Nadeszły wiadomości bardziej szczegółowe o sprzysiężeniu wojskowym, wykrytem cają mu, że zbyt późno dowiedział się o spisku. W każdym razie wielką doniosłość ma wiadomość, że spisek miał na celu połączenie Hiszpanji z Portugalją. Zdaje się z tego okazywać, że na czele spisku stało w Hiszpanji. Depesza telegraficzna donosi o nowych aresztowaniach w Walencji, oraz o usunięciu tamecznego generał-kapitana i mianowaniu w jego miejsce doświadczonego wojskowego, generała Makenna. Trudno na teraz zrozumieć, dla czego usunięty został dotychczasowy generał-kapitan; bardzo być może, iż zarzu-

stronictwo iberyjskie (dążące do zjednoczenia Hiszpanji z Portugalją), łącznie ze stronictwem postępowców, czyli z progresistami. Widać że przykład Włoch, gdzie również małe państwo pochłonięto większą częścią półwyspu, działa zachęcająco tak w Hiszpanji jak i w Niemczech. Idea jedności i centralizacji, popierana tak przez niektórych ludzi ambitnych, jak i przez stronictwa rewolucyjne, wyzyskiwana jest dla tego, ażeby oddziaływać na masy. Czy dynastia hiszpańska zdoła oprzeć się tym połączonym usiłowaniom, jest to pytanie, na które nie poważamy się dać w tej chwili odpowiedzi. W każdym razie najnowsze dzieje Hiszpanji dowiodły, że przytłumiane i ciągle na nowo powtarzające się pronuncjamenta wojsk, osiągały nareszcie powodzenie, tak, iż nie ma w tem nic niemożliwego, ażeby toż samo wydarzyło się i teraz, z czego wynikłaby niewątpliwie wojna domowa wielkich rozmiarów. Możliwość podobnej ewentualności potwierdza wiadomość podana przez jedno z pism madryckich, że karliści gromadzą się w Katalonji i że są pełni nadziei. Obiega nawet pogłoska, że jen. Cabrera wrócił do Hiszpanji.

* *Jour. des Déb.* Korespondencje z Hiszpanji donoszą od kilku dni o ruchu powstańczym, który omal że nie wybuchł w Walencji. Sądząc z oświadczeń złożonych w izbie przez ministra spraw wewnętrznych, zdaje się nie ulegać wątpliwości, że pułkownik i oficerowie pułku Bourbon, stojącego załogą w pomienionem mieście, zostali aresztowani. Wszyscy gubernatorowie prowincji otrzymali rozkaz posyłania codziennie do Madrytu po dwa raporta o stanie moralnym i materialnym kraju, co dowodzi, że rząd żywi niejakie obawy.—W tym samym przedmiocie *Norrd. A. Z.* pisze: Co do sprzysiężenia w Walencji, dowiadujemy się jeszcze, że spiskowcy mieli zamiar schwycić generał-kapitana przy wyjściu z teatru, opanować fort San-Francisko i drogę żelazną, i proklamować obalenie dynastji i połączenie Hiszpanji z Portugalją. Zdaje się zresztą, że wojska nie były jeszcze wtajemniczone w to przedsięwzięcie, albowiem gdy przystąpiono do aresztowania skompromitowanych oficerów, żołnierze wydali okrzyk: „Niech żyje król!” Pieniądze dla poparcia ruchu zebrane zostały przez progresistów pod pozorem, że takowe użyte zostaną nie na fundusz narodowy, lecz na zapomogę dla tych którzy ponieśli straty od powodzi. Potwierdza się wynurzona już poprzednio przez nas zdanie, że usunięcie generał-kapitana nastąpiło z tego powodu, że zarzucano mu brak czujności i energii. W związku z tem sprzysiężeniem pozostaje inna wiadomość, która nie jest bez znaczenia. Generał Prim, który bawił w Paryżu, miał być, jak utrzymują organa rządowe, skompromitowany w tem sprzysiężeniu. Faktem jest niezaprzeczonem, że generał ten powołany był dekretem królewskim do Madrytu. Lecz wyjechał on już był do Włoch i depeze nie zastały go. Zresztą postawa polityczna tego generała od czasu wyprawy do Meksyku jest tego rodzaju, że zdaje się być usprawiedliwioną nieufność względem niego. Na teraz nie potwierdziła się pogłoska, jakoby w prowincjach Katalonji, Walencji i Saragossy zaprowadzony być miał stan oblężenia.

* *La Fr.* Korespondencja z Florencji, zamieszczona w *Monitorze* z 14 b. m., potwierdza rozmaite wiadomości, które podaliśmy w przedmiocie misji p. Veggezgo do stolicy apostolskiej. „Rząd włoski (po-„wiada korespondent *Monitora*) okazał się liberal-„nym bez żadnego zastrzeżenia co do warunków na „jakich mają wrócić kiskupi, którzy opuścili dla roz-„maitych powodów swe stolicy; kwestja zaś liczby bi-„skupstw, mocno obchodząca jego świątobliwość Piu-„sa IX, nie natrafiła również na wielki opór. Kwestja „przysięgi biskupów wymagała głębszego zastanowie-„nia się, wyrażenia bowiem tej przysięgi powinny po-„zostawać w zgodności z prawami od dawnych cza-„sów obowiązującymi, mocą których uregulowane by-„ły w dawnym Piemencie stosunki pomiędzy kościo-„łem i państwem. Rząd włoski porobił i pod tym „względem wszelkie ustępstwa, na jakie pozwalało „mu poszanowanie dla prawa. Wszystko każe spo-„dziewać się, że szczerze układy jakie toczą się „przy tej sposobności, doprowadzą do porozumie-„nia zdolnego uspokoić z obu stron umysły i „przygotować w ten sposób zupełniejsze rozwiązanie „kwestji.” Te ostatnie wyrazy, które umyślnie podkre-„ślił, mają widoczną dla każdego doniosłość. Ka-„żą one przewidywać, że po układach wszczętych w „kwestjach kościelnych, mogą nastąpić wkrótce ukła-„dy mające na celu polepszenie, w duchu pojednania, „stosunków politycznych pomiędzy dworami rzymskim i florenckim.

* *La Patr.* Według listów z Rzymu z 10-go, p. Veggezi przybył do tego miasta we środę, 7-go rano, wraz z adwokatem Maurizi; we czwartek złożył wizytę kardynałowi Antonellemu, a tegoż dnia wieczorem

był przyjęty na osobnym posłuchaniu przez ojca św. W piątek miał pierwszą naradę z kardynałem Antonellim. Powrót do Rzymu nadzwyczajnego posła Wiktora Emanuela, wyraża u wielu przekonanie, że rząd włoski zatwierdził wszystkie kombinacje poprzednio ułożone; lecz ma być wcale nie tak, jeżeli wierzyć pogłoskom krążącym w niektórych kółkach. Gabinet włoski miał nawet oświadczyć, iż nie byłby w stanie utrzymać się u władzy, gdyby zgodzono się po prostu na żądania stolicy apostolskiej, ponieważ opinia publiczna, a szczególnie parlament stanowczo by się temu oparły. Dla tego utrzymują że gabinet włoski poczynił niektóre zmiany w propozycjach stolicy apostolskiej. P. Vegezzi z całą prawością przedstawił trudne położenie gabinetu, może więc w obec takich okoliczności, dla dobra duchownego djecezji, stolica apostolska zgodzi się na układ. Wszyscy którzy z niezadowolnieniem przyjęli wiadomość o inicjatywie papieża, cieszą się z zachodzących trudności i chcieliby aby żadne pojednanie nie przyszło do skutku.

* — Depesza posłana z Meksyku przez marszałka Bazaine i adresowana do dowódcy sił zbrojnych w Cinaloa, zawiadamia go o postaniu znacznych posiłków podzielonych na dwie kolumny, z których jedna, dowodzona przez generała brygady Aymard, jest już w drodze, druga zaś, zostająca pod rozkazami generała Neigre, miała opuścić Durango pierwszych dni maja. Posiłki te postawią francuzów w możności odparcia juarystów z Cinaloa i całkowitego zajęcia Sonory, której mieszkańcy dają dowody sympatii dla francuzów. Zresztą położenie rzeczy w Mazatlanie polepszyło się. Wojska francuzkie odniosły zwycięstwo nad generałem juarystowskim Corona, generał zaś cesarski Lozada stoi w polu na czele oddziału ruchomego, który sam utworzył; rozwija on nadzwyczajną czynność.

* — Uważamy za stosowne powtórzyć wyrazy wyrzeczone 12 b. m. w angielskiej izbie lordów przez hr. Russell w przedmiocie ostatniej proklamacji rządu waszyngtońskiego. Minister angielski tak się wyraził: Co do proklamacji prezydenta Stanów Zjednoczonych, muszę wyznać, że jest to bezwzględnie bardzo ciekawy dokument. (Śmiech.) Jeżeli z jednej strony jest on dość rozsądnym, ażeby oświadczyć w swej proklamacji, że po upływie pewnego czasu, t. j. począwszy od 1-go lipca, wszystkie porty południa zostaną otwarte dla handlu zewnętrznego, zważywszy, że powód do takiej zwłoki da się wytłómaczyć niezbędną koniecznością porobienia niektórych przygotowań co do komor celnych, to z drugiej strony ustęp kończący proklamację i dotyczący rozbójnictwa morskiego, jest nieco dziwny. Sir Fryderyk Bruce powiedział, iż jest upoważniony do oświadczenia, że stosownie do prawa amerykańskiego, osoby usiłujące wejść do tych portów nie mogą być obwinione o rozbój morski z powodu dopuszczenia się tego czynu, i że w razie aresztowania ich podczas podobnego pokuszenia, żaden sąd nie może uznać je winnymi rozbójnictwa morskiego. Powinniśmy przeto wnosić, że miano jedynie zamiar nastraszenia tych, którzyby chcieli usiłować wejść do tych portów.

* Nordd. A. Z. Podług wiadomości z brzegów zachodnich Afryki, król Dahomeju poniósł w wojnie z królem Achantiów dotkliwą klęskę nad rzeką Wolta. Król Dahomeju, wróciwszy z wielkim trudem do swej stolicy, idąc za radą kapłanów fetyszyzmu, kazał wymordować 200 jeńców wojennych, a to dla prześlągnięcia bogów.

* Rus. Inw. D. 27 maja (v. s.) mieli zaszczyt prezentować się Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiemu Księciu Cesarzewiczowi Następcy tronu: Książę Lichtenstein, generał jazdy, przybyły w misji nadzwyczajnej od jego cesarsko-królewskiej apostolskiej mości; pułkownik von Tom i hrabia Hunniady, baron Grün, przybyły w misji nadzwyczajnej od wielkiego księcia oldenburgskiego; generał Culow, przybyły w misji nadzwyczajnej od wielkiego księcia meklemburg-szweryńskiego; p. von Konring, kapitan wojska meklemburgskiego; major Tisdell, koniuszki księcia Walji; baron de Tuile-de Serooskerken, mistrz dworu króla niderlandzkiego, i generał Dezar, zostający przy boku króla jmei niderlandzkiego.

* — N. król pruski nadał generałowi inżynierji Lechnerowi złotą koronę, do posiadanej przezeń orderu pruskiego pour le mérite, a to z powodu 50-letniego starszeństwa jego jako kawalera tego orderu. Najjaśniejszy Cesarz przychylił się raczyło do przyjęcia i noszenia tego orderu.

* — Rada państwa, uchwałą na dniu 10-m maja r. b. najwyżej zatwierdzoną, między innymi postanowiła: dozwolić przyjmować do służby wojskowo-lekarskiej żydów-lekarzy, nieposiadających wyższego stopnia naukowego,

rozciągnawszy do nich w całym znaczeniu prawnym 27 listopada 1861 r.

* — Najjaśniejszy Pan, zgodnie z uchwałą komitetu ministrów, najwyżej polecił raczy: upoważnić żydów, znajdujących się w służbie wojskowej, którzy przyjmują wiarę chrześcijańską, do używania nowych nazwisk, zastosowanych do imion chrześcijańskich ojców swoich, nawet bez zezwolenia tych ostatnich, w razie ich śmierci lub niewiadomego miejsca pobytu.

* — Po zatwierdzeniu 18-go lutego r. z. projektowanej reorganizacji pozostałych korpusów kadetów na gimnazja wojskowe, podobnie jak postąpiono z 2-m korpusem kadetów, Najjaśniejszy Pan najwyżej rozkazał raczy, aby reorganizacja ta wykonana była w miarę okoliczności i środków. Na skutek czego postanowiono: 1) korpusa kadetów: piotrowsko-pułtawski, włodzimiersko-kijowski, michalsko-woroneżski i połocki przekształcić niezwłocznie na gimnazja wojskowe podług tychże zasad, jakie najwyżej zatwierdzone zostały dla istniejących już gimnazjów wojskowych, z nadaniem tym zakładom nazw: piotrowsko-pułtawskiego, włodzimiersko-kijowskiego, michalsko-woroneżskiego i połockiego gimnazjów wojskowych. 2) Obmyślić środki do przeniesienia nowogrodzkiego korpusu kadetów w inne dogodnie miejsce, i po przeniesieniu przekształcić go także na gimnazjum wojskowe, z zachowaniem mu nazwy gimnazjum wojskowe hrabiego Arakcejewowa.

* — Najjaśniejszy Pan najwyżej rozkazał raczy: 1) Pułk forteczny zamojski, w teraźniejszym składzie swoim, przenieść do twierdzy Iwangrodu, z nadaniem mu nazwy Iwangrodzkiego pułku fortecznego, oraz prawa noszenia na szlifach i dragankach litery, jaką ma dotąd batalion iwangrodzki. 2) Batalion forteczny iwangrodzki w obecnym jego składzie, przenieść do Warszawy, dla pełnienia służby garnizonowej w warszawsko-aleksandrowskiej cytadeli, pod nazwą warszawskiego batalionu fortecznego, który na szlifach i dragankach ma mieć literę B. 3) Powyższe przeniesienie wykonane być ma według rozporządzenia głównodowodzącego wojskami w królestwie polskim.

* Podajemy poniżej wykaz wystawców, z urzędowych źródeł, którzy wyroby swe posłali na tegoroczną wystawę w Moskwie, z wyszczególnieniem okazów: A. Z MIASTA WARSZAWY; 1. *Hirschmann, Kijewski i Scholtze*, fabrykanci wyrobów chemicznych: sodę, sztuczny nawóz różnego rodzaju i inne chemiczne wyroby. 2. *Juljan Matecki i Schröder*, fabrykanci fortepianów: fortepian kocertowy z prawdziwym angielskim mechanizmem ulepszonym Hertza i innymi udoskonaleniami, fortepian z mechanizmem wiedeńskim i urządzeniem stron na sposób belgijski. 3. *Stanisław Pfeifer*, właściciel garbarni: różnego rodzaju skóry lakierowane, jako to: safian, skóry kozłowe, baranie i cielęce, skóry podszewiane i do pras hydraulicznych oraz maszyn, a także do powozów i dla siodlarzy. 4. *J. D. Sommer*, fabrykant perfum i mydła: mydło toaletowe, perfumy i inne kssmetyki. 5. *K. A. Temler i Schwede*, właściciele garbarni: różne skóry własnego wyrobu, rurę sikawkową i inne wyroby skórzane. 7. *Neumann*, fabrykant wyrobów druczanych: płótno metalowe w wielkich kawałach, używane przy wyrabianiu papieru, klatkę druczianą na ptaki. 8. *Jan Mieczkowski*, właściciel zakładu fotograficznego: fotografie. 9. *Robert Ejchler*, fabrykant gwoździ maszynowych: różne wyroby żelazne, jakoto: gwoździe do maszyn i okien. 10. *Franciszek Sadowski, i Michal Trzebiecki*, właściciele zakładu fotograficznego: fotografie i albumy własnego wyrobu. 11. *Zygn Rachmil*, blacharz: trzy przenośne sikawki, nowego pomysłu. 12. *Józef Rentel*, fabrykant powozów: karetę angielską i lando. 13. *Józef Fraget*, fabrykant wyrobów platerowanych srebrem: serwis stołowy. 14. *Juljusz Sperling*, kowal: parę wag dziesiętnych. 15. *Antoni Hofer*, fabrykant fortepianów: dwa fortepiany. 16. *Schlötzer i Wittich*, fabrykanci kas ogniotrwałych: 6 sztuk kas ogniotrwałych. 17. *Franciszek Schaltzman*, fabrykant ołówków: ołówki. 18. *Jan Sztuczkański*, fabrykant krochmalu, indygo i farbki: farbke. 19. *Maus i Buch*, fabrykanci wyrobów z nowego srebra: wielki lichtarz używany w prawosławnych cerkwiach, czajniki, tace, lichtarze i t. p. 20. *Krahl i Seidler*, fabrykanci fortepianów: dwa fortepiany. 21. *Robert Neumann*, fabrykant materacy druczanych: dwa materace. 22. *Kazimierz Zeleziński*, ślusarz: dwa okucia żelazne do drzwi, a jedno do okna. 23. *Fryderyk Puls*, fabrykant perfum i mydła toaletowego: perfumy i mydło. 24. *Bracia Zuckerwahr*, kotlarze: wyroby kotlarskie. 25. *Ewans, Lilpop i Rau*, fabrykanci maszyn i odlewów: maszyny własnego wyrobu. 26. *Fiszal Rafenberg*, fabrykant taśm i tasiemek: różnokolorowe taśmy, własnego wyrobu. 27. *Pik*, optyk: instrumenta fizyczne. 28. *Orgelbrandt*, fabrykant trzcionek: 10

sztuk płyt stereotypowych, 1/2 łokcia szerokości i 3/4 łokcia długości każda i 10 papierowych matryc odpowiednich wspomnianym płytom. 29. *Maksymilian Fajans*, właściciel zakładu fotograficznego i litograficznego: fotografie i litografie własnego wyrobu, albumy i t. p. 30. *Wilhelm Imroth*, właściciel garbarni: różnego rodzaju skóry własnego wyrobu: 31. *Wiktor Sanger*, fabrykant świec i mydła: świece stearynowe i mydło własnego wyrobu. 32. *Marcin Pietka*, fabrykant kleju: zwykły klej stolarski własnego wyrobu. 33. *Robert Hirszenfeld*, właściciel fabryki wyrobów chemicznych: wyobrażenia ułożone z zapatek niesamopalnych. 34. *Ewans, Lilpop i Rau*, fabrykanci maszyn i odlewów: sikawka z parowym motorem, zrobiona dla m. Warszawy. 35. *Adam Mieczynski*, redaktor gazety rolniczej: ul. ramowy Dolinowski z ulepszeniem własnego pomysłu. 36. *A. Kantor*, introligator: książka pod tytułem „Faust” oprawna w safian i biblia oprawna w aksamit. 37. *Franciszek Wojszycki*, fabrykant kapeluszy: 8 kapeluszy. 38. *Wilhelm Mich*, powroźnik: dwa kawały powrozu i funt sznurka. B. Z GUBERNJI WARSZAWSKIEJ. 39. *Jakób i Ignacy bracia Natanson*, właściciele cukrowni: pięć głów cukru rafinowanego. 40. *Fryderyk Gintz*, fabrykant fortepianów: fortepian orzechowy. 41. *Hille i Dietrich*, fabrykanci wyrobów lnianych: wyroby lniane, jako to: płótno, bielizna stołowa, ręczniki i t. p. 42. *Benjamin Krusche*, właściciel fabryki wyrobów wełnianych i bawełnianych: wyroby pół-wełniane, pół-jedwabne i bawełniane. 43. *Juljusz Bergau*, właściciel fabryki wyrobów wełnianych i pół-wełnianych: sześć kobiecych chustek wełnianych w deseń, sześć wełnianych serwet w deseń i cztery pół-wełniane kołdry w deseń. 44. *Seweryn Lissel*, właściciel podobnej fabryki: jedną chustkę wełnianą kobiecą w deseń, 16 arszynów półwełnianej z jedwabiem materji i 16 arszynów bawełnianej z jedwabiem materji. 45. *Gustaw Werczynski*, właściciel podobnej fabryki: kołdrę wełnianą i 30 arszynów materji bawełnianej na wpół z jedwabiem. 46. *Adolf Lückernick*, właściciel podobnej fabryki: sześć wełnianych chustek kobiecych w deseń. 47. *Adolf-Gotlieb Fiedler*, fabrykant sukna i kortów: około sześciu sztuk sukna i kortów. 48. *Henryk Rau*, właściciel cukrowni: dwie głowy cukru rafinowanego. 49. *Rudolf Kindler*, właściciel fabryki wyrobów wełnianych i półwełnianych: 26 sztuk wyrobów wełnianych i półwełnianych z jedwabiem. 50. *Benjamin Krusche*, właściciel fabryki wyrobów wełnianych i półwełnianych, bawełnianych i lnianych: około 50 sztuk wyrobów wełnianych, półwełnianych, bawełnianych i lnianych. C. Z GUBERNJI PŁOCKIEJ. 51. *A. Łapiński i spółka*, właściciele młyna parowego w Zegrzynku (w pow. pułtuskim): zmielone różnego rodzaju zboże, w różnych kształtach, 10 gatunków po 1 pudzie. D. Z GUBERNJI AUGUSTOWSKIEJ. 52. *Karol Dąbrowicz*, właściciel fabryki wyrobów płóciennych w Dąbrowoli (w pow. marjampolskim): serwety do różnych serwisów i ręczniki. E. Z GUBERNJI RĄDOMSKIEJ. 53. *Wilhelm Hordliczko*, właściciel zakładów górniczych w Rogoźniku i Zagórzcu: kawał węgla kamiennego, oraz inne wyroby przemysłu górniczego, jako to: galman i cynk. 54. *Lindheim*, właściciel przedziałni w Żarkach: przedzę bawełnianą. 55. *Moes*, fabrykant wyrobów rękodzielniczych w m. Pilicy: korty wełniane i papier. 56. *Wydział górnictwa przy komisji rządowej przychodów i skarbu*: węgiel kamienny z kopalni Ksawery koło m. Będzina, węgiel kamienny z kopalni Cieszkowski w wsi Dąbrowie, galman z kopalni Ulisses, koło wsi Bukowno, galman z kopalni Jerzy, koło wsi Starczynów—z zakładu cynkowego koło m. Będzina: cynk metaliczny i metal kadmium; z zakładu koło m. Sławkowa: blachy cynkowe wielkich rozmiarów, blacha żelazna zwykłych rozmiarów, cienka blacha żelazna; z zakładu żelaznego we wsi Dąbrowie: płaskie żelazo 1 1/10" szerokości, 1 1/4" grubości, a około 90" długości; płaskie żelazo 1 1/10" szerokości, 1 3/4" grubości, a około 90" długości; okrągłe żelazo 3 1/2" średnicy a 90" długości, żelazo kwadratowe 1" i 1"—1" w kwadrat. 57. *Brutus Ostrowski*, właściciel dóbr Dąbrowa (w pow. wieluńskim): 14 butelek różnego rodzaju win owocowych własnego wyrobu. 58. *Rzecz. r. st. Ciechanowski*, właściciel fabryki cementu: różne wyroby cementowe. 59. *Wydział górnictwa przy komisji rządowej przychodów i skarbu*: rudę żelazną z kopalni: 1° Elżbieta koło w. Cichów, 2° Herkules koło w. Starachowice, 3° Henryk koło w. Lubień, 4° Paweł koło wsi Wielkowieś, 5° Jadwiga koło w. Rataje, 6° Anna koło w. Majków, 7° Żarnowa-góra koło wsi Mostki, 8° Piotr koło w. Bzin, 9° Leon koło w. Mroczków, 10° Swiniogóra koło w. Samsonów, 11° Dalejów koło w. Sorbin, 12° Zygmunta koło w. Miedzianogóra, 13° Jan, koło w. Kamiennawola; wapniak z kopalni Młodzawy koło w. Majków; kute żelazo 6 sztuk w jednej paczce 5 stóp długości z zakładu w Suchedniowie, żelazo

sztabowe walcowane z zakładu w Nietuliskach. F. Z. GUBERNJI LUBELSKIEJ. 60. *Wilhelm i Edward bracia Hordliczko*, właściciele huty szklanej we wsi Czechach: szkło szybowe, wazy z różnymi ozdobami i szkło stołowe.

* Wkrótce ma być otwarta w Warszawie na Nowym Świecie, naprzeciw ruskiego gimnazjum, w domu N. 1255 niegdyś hr. Zamojskiego, znaczna ruska księgarnia p. Kozanczykowa, St. Petersburgskiego księgarza i wydawcy, posiadającego obok tego księgarnię w Kazaniu i Jarosławiu. Według katalogu księgarnia ta zaopatrzona jest oprócz utworów pięknej literatury ruskiej i wydawnictw wszystkich ruskich towarzystw uczonych i uniwersytetów, w bogaty zbiór książek i map dotyczących królestwa polskiego, historii ruskiej, historii naturalnej i innych przedmiotów, tanie wydawnictwa ludowe, oraz rzadkie wydania. Książki sprzedawane będą w tej księgarni według cen petersburskich, bez żadnego dodatku za przesyłkę.

* (*Nadestano*). Artykuł w N. 123 *Dziennika Warszawskiego* wspominając pobieżnie o opiece rozciągniętej nad dokonywanymi robotami publicznymi w Warszawie i o komisji, która nie egzystuje, wykazuje potrzebę wyjaśnienia: że jeszcze w roku 1863 w miesiącu październiku, prezydent miasta zauważywszy iż bruki w Warszawie są w bardzo złym stanie i że zamieszkałych przez niezamożnych obywateli 53 ulic, jest niezabrukowanych, przedstawił komisji rządowej konieczną potrzebę doprowadzenia miasta pod względem komunikacji do porządku, a między innymi środkami uczynił wnioski, aby dla projektowania, rewizji i kontroli przy wykonywaniu i utrzymywaniu w porządku bruków, trotoarów, mostów, mostków, kanałów, studzien i wodociągów, ustanowić delegację do robót inżynierskich w Warszawie. Komisja rządowa spraw wewnętrznych i duchownych, podzielając wniosek magistratu, raczyła wyjednać postanowienie rady administracyjnej królestwa z dnia 5 (17) maja 1864 roku, która powyższą delegację zatwierdziła na następujących zasadach: § 1. Do składu delegacji wchodzi: 1) członek rady budowniczey wyznaczony przez komisję rządową spraw wewnętrznych; 2) inspektor zarządu komunikacji wyznaczony przez naczelnika tegoż zarządu; 3) dwóch członków rady miejskiej, lub w razie jej niefunkcjonowania dwóch obywateli miasta; 4) urzędnik lub technik magistratu z wyboru prezydenta; 5) starszy inżynier miasta, i 6) starszy pomocnik jego w charakterze sekretarza delegacji. § 2. W razie nieobecności któregośkolwiek z członków delegacji, postanawia się: że komplet jej koniecznie składać się powinien, przynajmniej z następujących osób; z członka rady budowniczey lub członka zarządu komunikacji, jednego członka rady miejskiej, lub jednego obywatela miasta, urzędnika magistratu i inżyniera miasta. § 3. Posiedzenia delegacji w miarę uznania potrzeby, mają się odbywać w magistracie. § 4. Obowiązkiem delegacji będzie troskliwe czuwać nad potrzebami miasta: a) pod względem bezpieczeństwa i dogodności komunikacji przez utrzymywanie w porządku ulic, trotoarów, mostów i mostków nad rynsztokami. b) Pod względem utrzymania w porządku i czystości kanałów ściekowych, placów i dróg wysadzonych drzewami. c) Pod względem zaopatrywania miasta w wodę z wodociągów i publicznych studni. § 5. W razie uznania przez delegację konieczności przedsięwzięcia jakichkolwiek robót, powinien się sporządzić na każdą robotę oddzielnie szczegółowy protokół naradczy, przekonywający o koniecznej potrzebie wykonania tych robót, przy wskazaniu sposobu wykonania takowych i uwag technicznych do stosowania się przy układaniu kosztorysów i prowadzeniu robót. § 6. Po przyjęciu przez radę miejską lub magistrat, podobnych naradczych protokołów, służba inżynierska układa szczegółowe kosztorysy, które przedewszystkiem mają być rozpatrywane przez delegację. § 7. Niezależnie od miejscowego technicznego dozoru, delegacja czuwać będzie nad dokładnością i trwałością wykonywanych robót wedle ostatecznie zatwierdzonych kosztorysów. § 8. Protokoły rewizyjno-odbiorcze sporządzone przez służbę inżynierską miasta, powinny być na gruncie sprawdzane i stwierdzane przez delegację. § 9. Podobnie mają być sprawdzane i stwierdzane przez delegację protokoły rewizyjne, na zasadzie których będą wydawane kaucje składane przez przedsiębiorców i majstrów kontraktowanych, na pełność trwałości robót przez czas oznaczony. § 10. Przynajmniej dwa razy do roku, mianowicie w miesiącach: marcu i sierpniu, delegacja obowiązana jest dokonywać przegląd ulic, trotoarów, mostów, mostków, rynsztokowych, kanałów, placów publicznych, studni i wodociągów. § 11. Odbiór materiałów do robót, winien być dopełnianym protokularnie przynajmniej przez jednego technicznego członka delegacji, łącznie ze starszym inżynierem miasta i urzędnikiem magistratu. W takim samym porządku winien być dopeł-

nianym odbiór materiałów starych i kamieni polnych. § 12. Przysposobione przez służbę inżynierską warunki na rozmaite dostawy i roboty, powinny być przedewszystkiem rozpatrywane przez delegację. W skutek czego, w roku bieżącym, delegację składają następujący członkowie: 1. członek rady budowniczey, wyznaczony przez komisję rządową spraw wewnętrznych, Borzęcki; 2. inspektor zarządu komunikacji wyznaczony przez naczelnika tegoż zarządu, Swieszewski; 3. w miejsce dwóch członków rady miejskiej, obywatele miasta: pułkownik inżynierji Rakowiecki i budowniczy Szpadkowski; 4. urzędnik magistratu z wyboru prezydenta, naczelnik wydziału administracyjnego Sliżewski; 5. starszy inżynier miasta, Jodko — i 6. starszy pomocnik jego Winnicki. Owóż ta delegacja spełniając § 10 postanowienie rady administracyjnej, zbadała miasto w początku bieżącego roku i wnioski swoje wyraziła w protokóle z dnia 27-go marca (8-go kwietnia), według którego znaleziono, że bruki przed niedawnym czasem uskutecznione przez majstrów kontraktowych, na których ciąży jeszcze odpowiedzialność za stan ich należyty, w ogólności znajdują się w dobrym stanie i nie przedstawiają tak znakomych i licznych nierówności, jak bruki dawniej urządzone — do wyjątków pod tym względem należą ulice Żabia i Elekoralna; że rozgarnianie na wiosnę kup śniegowych i lodu, rozrzucanie takowych dla stopienia po całych szerokościach ulic, winno być jak najsurowiej zabronione; że mostki przejazdowe miejskie znajdują się w używalnym stanie i że zamierzona zamiana niektórych mostków na dębowe, nastąpić winna; że istniejące kanały podziemne nieokazują uszkodzeń znaczniejszych — z powodu jednak spychania przez stróży podczas zimy do okien kanałowych, śniegów, błota i lodów, kanały w ogólności, zwłaszcza w miejscach zmniejszonego spadku przy ujściach do Wisły, zostały mocno zanieczyszczone i w czasie większych deszczów, liczba uszkodzeń, zwłaszcza w kanałach drewnianych, być może znaczniejszą, aniżeli to w latach zeszłych miało miejsce; — że studnie miejskie w ogólności znajdują się w stanie dobrym; — że trotoary i chodniki z płyt wyłożonych i popękanych, czyniąc przejście niedogodnym a nawet niebezpiecznym, powinny być przerobione, a dla dogodności należy urządzić chodniki w ulicy Jerozolimskiej i przedłużeniu Marszałkowskiej; że na liniach rozprowadzających wodę z wodociągów, w niektórych miejscach należałoby porządkować służby — że w górnym rezerwoarze zachodzi konieczna potrzeba urządzenia wielkiego pływaka, któryby stan wody w rezerwoarze przy stosownym przyrządzie wskazywał; — że fontanny publiczne należy wyreperować, a nak niektórymi słuzami zamiast kłap drewnianych, należy poustawić skrzynie żelazne. W końcu delegacja uznała koniecznym zabezpieczenie brzegów Solca — ułatwienie komunikacji na ulicy Czerniakowskiej — reperacją ochronnego wału na Pradze i uregulowanie drogi mikołajewskiej. Od czasu spisania owego protokołu, po dziś dokonano w mieście częstkowej reperacji bruków na ulicach: Freta szerokiej, Placu teatralnym, Przejazd, części ulicy Długiej, Koziej, Nalewki, Nowiniarskiej, Chmielnej, Królewskiej, Leszno, na Grzybowie, Solnej, Wielkiej, Bagno, S-to Krzyżkiej, Brackiej, Mórnowie, Zimnej, Gnojnej, Mazowieckiej. Zabrukowano porfirowym kostkowym brukiem sażeni $\square$ 460 na Nowym Świecie — zwyczajnym brukiem zabrukowano ulice: Grzybowską, Sosnową, Smoczą, Wronią, Krochmalną, Proszą, Ceglana, Wspólną i Karmelićką, — zaś przebrukowano: Graniczną i Przejazd przez plac teatralny i podjazdy prawie około wszystkich ulicznych mostków; adamizacją poprawioną: w części Nowego Świata i w wszystkich alei. Reperowano kanały na ulicach: Zakroczymskiej, Podwalu, Książęcej, Pańskiej, Mostowej, Marjensztadzie i Bednarskiej. Przy wodociągach uskuteczniło następujące roboty: urządzono kran pożarny na placu zamkowym — takiż kran przy ulicy Twardej, wodotrysk na kopcu w Saskim Ogrodzie, przed Ratuszem i przy kolumnie Zygmunta, przy ustawicznej reperacji zdrojów, kranów i słuz w mieście, przy oczyszczaniu nagromadzonych osadów po wiosennem wezbraniu wód, w bassenie, rezerwoarze głównym i studni biorezej i ciągłym czyszczeniu filtrów. Jeżeli zaś zwróci się uwaga iż w roku bieżącym z powodu spóźnionej wiosny roboty miejskie nie wcześniej mogły być przedsięwzięte jak po Wielkiej Nocy, to przynajmniej należy, że w przeciągu 5 do 6 tygodni przeplatanych ulewnymi deszczami, wykonano robót daleko więcej aniżeli to praktykowało się lat poprzednich.

* (*Nadest.*) Obowiązani jesteśmy wrócić cześć posągowi *jeografji* w ogrodzie saskim, który mimowoli pokrzywdziliśmy w ostatnim liście, nadając mu rysy starej wykrzywionej kobiety. Pamięć nas omyliła. Pomiędzy kilkoma posągami, których atrybutem jest kula ziemiska, wykrzywioną minę ma posąg *matematyki*, co jest łatwym

do zrozumienia, lecz *jeografja* (komu przyszła myśl wznoszenia posągu *jeografji*?) przedstawiona jest pod postacią młodej dziewczyny, z naszyjnikiem na szyi, ozdobionym w środku *okiem*; jeżeli to jest atrybut, dosyć jest on dziwnym dla *jeografji*. Tych, którzy byłiby ciekawi zobaczyć to oko, zawiadamiamy że posąg znajduje się na prawo od wejścia do ogrodu. Jeżeli pan umieścisz ten list, panie redaktorze, obiecuję ci, że będzie to ostatni odemnie w tym przedmiocie, bo w istocie nie śmiem zabierać w szanownym pańskim dzienniku miejsca, które możesz daleko lepiej zużytkować na zbudowanie i pożytek twych czytelników, w liczbie których jestem jednym z najpilniejszych.

* (*Desiderata*). W imieniu ludzkości i bezpieczeństwa publicznego, dla zwrócenia uwagi opiekuńczego rządu, czuję się w obowiązku, jako naoczny świadek smutnego zdarzenia na bruku warszawskim, podać to do wiadomości szanownego *Dziennika*. W dniu Wniebowstąpienia Pańskiego r. b., podczas gwałtownej ulewy, chcąc się dostać do domu z placu Bankowego za Żelazną bramę, przechodziłem ulicą Przechodnią, w znacznej części jeszcze wodą zalaną, po drugiej zaś stronie tejże ulicy szły naprzeciw siebie dwie damy, z których jedna przy jakiejś frontowej szpetnej ruderyze na ulicę o $\frac{2}{3}$ części trotoaru wysuniętej, chcąc wyminać drugą, niespodzianie wpadła w bardzo blizki i głęboki rynsztok wodą zalany. Jeden tylko krok zboczywszy, przerażającej użyła kąpieli. Nie mówiąc już o doznany przestrawach i szkodzie w ubraniu, mogła uleść ciężkiemu kalectwu. Zwracając więc na to uwagę opiekuńczego rządu, sądzę, że władza mogłaby nakazać przywrócenie trotoaru przez usunięcie tak szpetnej od pierwszorzędnej ulicy, rudery, to jest murowanego parkanu, w którym się mieszczą dwa nędzne sklepiki, dla odkrycia dogodniejszej komunikacji pomiędzy Bankiem a głównym targiem za Żelazną bramą w Warszawie. K... obywatel.

* (*Nadest.*) Wzrost Warszawy, w ostatnich zwłaszcza czasach, dotykalnie przekonywa o troskliwości władzy o ulepszenia na tej drodze i dobrobyt mieszkańców. Kto nie widział Warszawy przez czas jakiś — dziś ogromną znajdzie różnicę: — oświetlenie gazem, zaprowadzenie wodociągów, wyłożenie kostkowym brukiem pryncypalnych ulic, usunięcie tamujących przejazd budowli, budowa monumentalnego mostu na Wiśle, zamierzone otworzenie nowych ulic, czystość i porządek, nakoniec w projekcie będąca kanalizacja miasta; — wszystko to, chlubnym troskliwości rządu i wiecznym jego działaniem będzie dowodem. Lecz dotąd wszelkie ulepszenia, dotykają wyłącznie niemal pewnych tylko części miasta, zamieszkałych przez zamożniejszą ludność; gdy tymczasem inne okolice Warszawy, nie mając odpowiedniego popędu i pozostawione same sobie, nie mogą się podnieść, i rażą pod tym względem, że środkiem miasta przedstawiają sprzeczność. Urównoważenie i odpowiednie rozmieszczenie w różnych punktach miasta placów publicznych, przeznaczonych na targowiska, lub zaprowadzenie publicznych zakładów, najskuteczniejszym może być środkiem, dla obudzenia wzrostu całego miasta. Co do targów, wiadomo nam, że przedmiot ten, oddawna zajmuje uwagę władz, to tylko nas zadziwia, że kiedy inne projekta, większych nierównie wymagające nakładów i trudności, zdołano wprowadzić w wykonanie, dla czego przedmiot uregulowania targów, nie przychodzi do końca i zamiast postępu, z upływem czasu, bodaj czy się nie cofa, z krzywdą okolice miasta zasługujących na poparcie rządu. Oddawna, rząd uznał za nie właściwą egzystencję targów zbożowych na placu Grzybowskim, jako zbyt blizkim Żelaznej bramy, — a zbyt odległym od punktów, którymi dowóz tego artykułu się odbywa, i powziął zamiar przeniesienia targów tych w okolice rogatek Wolskich. O czem dowiedziawszy się okoliczni mieszkańcy, ponieśli w ofierze, na ten cel, na rzecz miasta, obszerne place, wartości kilkudziesięciu tysięcy rubli srebrem, położone przy ulicy Lesznie, Ogrodowej i Okopowej, deklarując się oprócz tego, własnym kosztem, zabrukować okoliczne trotoary, urządzić kryty kanał odciekowy, a nawet wypożyczyć, bez procentu kasie miasta, odpowiedni kapitał, potrzebny na uporządkowanie darowanych miastu placów, słowem, dali rzadki przykład gotowości przejścia w pomoc rządowi w jego chwalebnych zamiarach, podniesienia wzrostu miasta i dobrobytu mieszkańców. Dotąd wszakże nie w tej mierze nie zrobiono, a odstąpiono na rzecz miasta place, z rąk do rąk przechodzą. Dzisiejsi właściciele, zniecierpliwieni taką zwłoką — do pewnego tylko terminu, zaakceptowali ofiary swych poprzedników, gotowi, po upływie oznaczonego przez nich czasu, cofnąć swe zobowiązania. Obawiać się więc można, czy powolne traktowanie tego przedmiotu, po upływie terminu, zakreślonego przez ofiarujących bezpłatnie 32,700 łokci $\square$ placu, nie postawi kasy miejskiej w potrzebie nabywania placów, z korz. ścią wprawdzie spekulantów, którzy przyklaskują takiej zwłoce w traktowaniu kwestji targów, ale ze szkodą funduszów miasta, kiedy dziś może zyskać potrzebne place bezpłatnie, a później znaczne na kupno onych będzie mu-

Hiszpanja.

* *Wien. Abp.* Rząd hiszpański otrzymał zadosyćuczynienie od rządu marokańskiego za zamordowanie poddanego hiszpańskiego. Ukazanie się hiszpańskiej fregaty pod Tangerem przyczyniło się zapewne do szybkiego osiągnięcia tego rezultatu.

Prusy.

* *Jour. des Déb. Berlin, 13 Czerwca.* Izba deputowanych roztrząsała dziś propozycję p. Wagenera (przewodcy stronnictwa konserwatywnego), żądającego, ażeby rząd usiłował nabyć księstwa nadelbańskie dla monarchji pruskiej, przez wynagrodzenie, w razie potrzeby, pretendentów, którzyby mogli się zgłosić. P. Twesten, sprawozdawca komisji, oświadczył się przeciw aneksji księstw. P. Bismarck powiedział: „Program pruski został wykonany, z wyjątkiem instalacji księcia augustenburgskiego. Instalacja ta będzie „mogła nastąpić, jak skoro książę dowiedzie swych „praw do dziedziczenia. Lecz nie uczynił on tego do „tąd. Na jednej z narad zeszłorocznych, książę augu- „stenburgski odrzucił umiarkowane żądania Prus, „mówiąc: „Pocoście przyszli do księstw? nie wzywaj- „my, „liśmy was; kwestja byłaby się i bez Prus załatwi- „ła.” Aneksja byłaby wprawdzie najlepszą z rze- „czy, jakie mogą się przytrafić księstwom; lecz nie „może ona nastąpić z powodu znacznych długów, któ- „re Prusy musiałyby wziąć na swój rachunek. Po od- „rzućeniu umiarkowanych żądań Prus, te ostatnie ma- „ją prawo do zwiększenia swych wymagań.” Na wie- „czornym posiedzeniu, rządowy projekt do prawa o „kosztach wojny w księstwach, został odrzucony zna- „czną większością, i takż sam los spotkał propozycję „p. Wagenera. Następnie przyjęto propozycję komi- „sji.

* *Gaz. Lw. Altona, 14 Czerwca.* Rozporządzenie królewsko-pruskiego prezydenta ministrów p. Bismarcka z 60 go b. m. oznajmia, że te okręta szlezwicko-holsztyńskie, które otrzymają pozwolenie do zatknięcia bandery pruskiej, mają być w portach pruskich traktowane zarówno z okrętami pruskimi.

* *Patriot. Z. Berlin, 15 Czerwca.* Większość izby deputowanych starała się nie tylko przez odmowę środków do zaspokojenia największych potrzeb materialnych położyć tamę ekonomicznemu rozwojowi kraju, ale usiłowaniem jej było, o ile to leżało w jej mocy, poniżyć także powagę Prus na zewnątrz i osłabić jej stanowisko względem Niemiec, przez to że odmawiała tych środków które miały posłużyć do podniesienia naszej siły morskiej, a tem samym pewniejszego zabezpieczenia Prus. Opozycja pracowała przez to zarówno w zaślepieniu jak i niepatryjotyczny sposób w stronnicych tendencjach dla korzyści obcych, dodając odwagi tak nieprzyjaciółom Prus, jak i pojedynczym usiłowania w Niemczech, a zarazem wzywając je do czynności i dając im przez to do zrozumienia, jakoby rząd nasz przy trzymaniu się niezłomnej polityki na zewnątrz nie miał wcale zwolenników w kraju. Łatwo pojąć, że nasza opozycja, której niewczesne postępowanie coraz większą wywołuje niechęć w narodzie, znajduje tylko uznanie w tych stronnicych i organach niemieckiej prasy, które powstają przeciwko wszystkiemu temu, co by doprowadzić mogło Prusy do wzmocnienia swej potęgi w interesie niemieckim. Tak np. wiedeńska *Presse* zastępująca stanowisko państw średnich, pozdrawiała izbę deputowanych za odrzucenie przez nią projektu marynarki i sławiła ją jako obrończelkę praw w Niemczech i księstwach, wzywając zarazem Austrię do pójsicia za owym przykładem i do wystąpienia także energicznego z innej strony za owymi prawami. Jeżeliby zresztą było jeszcze coś w stanie oświecić większość naszej reprezentacji narodowej co do jej zgubnego działania dla państwa, to zapewne uznanie tych działań przez najnieprzyjaczliwsze dla Prus żywioły w Niemczech, uznanie, które powinno przejąć rumieńcem wstydu naszą opozycję. Prawda, że wstyd stanął już u owej opozycji na stanowisku przewyciężonym. — Jak się zdaje zamknięcie sejmu nie nastąpi jeszcze w sobotę d. 17, ale dopiero w poniedziałek w d. 19 b. m.

* — Jak mówią, ma nastąpić ograniczenie prawa wyborczego, tak że według nowego prawa deputowany ma zamieszkiwać w tem samym miejscu, gdzie zostanie wybrany. Dalej głosy pierwotnych wyborców mają być zbierane w ich mieszkaniach. Ma to nastąpić dla tego, że rząd sądzi, iż ci którzy nie staną do wyborów, głosować będą niezawodnie za rządem, gdyż nie będą obawiali się jawności.

* *Corr. Hav. Bul. Berlin, 14 Czerwca. Prov. Corr.* powiada, że ostatnia depesza austriacka przywiodła do zupełnej zgody co do najważniejszego punktu. Należy się więc spodziewać, że w bardzo krótkim czasie nastąpi porozumienie się i wspólny układ co do dodatkowych wyborów do stanów prowincjonalnych. W tych dniach skończą się obrady syndy-

ków korony. Prace parlamentarne także w ciągu tego tygodnia się skończą.

Turcja.

* *Schl. Z. Bukareszt, 14 Czerwca.* Przełożona klasztoru Zamfira, została zakopana żywcem w swej celi przez zakonnice. Rozpoczęto już śledztwo w tym względzie.

Włochy.

* *Dziennik Il conte Cavour* donosi o przybyciu do Turynu ajenta przysłanego przez Juareza dla werbowania oficerów i żołnierzy garibaldijskich. Zapewniają że przewodcy ruchu odrzucili wszelkie w tym względzie propozycje.

* *Le Mon. Un.* Rząd włoski wydał postanowienie względem statków należących do Stanów Zjednoczonych, zgodne z tem jakie już przyjęte zostało przez rząd francuzki i angielski.

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Sieradz. W dniu 28 maja (9 Czerwca), wdowa Barbara Papierz, włościanka we wsi Kurowie powiesiła się na strychu.

Lowicz. W dniu 27 maja (8 Czerwca). Aleksander Greków, esaul dońskiego pułku kozaków N. 44, w m. Sochaczewie konsystującego, zastrzelił się. Przyczyną samobójstwa, jest pomięszanie zmysłów.

Lęczycza. W dniu 23 maja (4 Czerwca), od uderzenia pioruna, spaliła się we wsi Janówce stodoła ze zbożem, przyczem zabiło się 6 sztuk bydła i jedna owca.

Mińsk. Z dnia 24 na 25 kwietnia (z 5 na 6 maja), spaliła się z niewiadomej przyczyny na folwarku Kałużyn, gorzelnia, stodoła ze zbożem, dwa domy i rozmaite ruchomości.

Konin. W dniu 25 maja (6 Czerwca), we wsi Koszutach spaliła się stodoła, 12 krów i 5 sztuk jałowizny, oszacowanych na rs. 1,130.

Nur. W dniu 26 maja (7 Czerwca), pożar z niewiadomej przyczyny wyiły w tem mieście, zniszczył nieruchomości na rs. 1,223, w ruchomościach zaś rs. 2,000.

Lipno. Piorun podczas burzy, jaka miała miejsce d. 23 maja (4 Czerwca) we wsi Zarebach, pozbawił życia Jakóba Goszczyńskiego; zaś Augusta Rokitnickiego ogłuszył. — Dwie morgi lasu do dóbr Nowogródka należących, w dniu 13 (25) maja spaliły się.

Mława. We wsi Sniedzianowie w dniu 20 maja (1 Czerwca) powiesił się kowal Gotlieb Wilatowski.

Nowogrodzkie. Na piętej wiorście od twierdzy Nowogrodzkiej, w lesie dostrzeżono przez pasących bydło zwłoki wiszące na drzewie praporszczyka Linięjki, z libawskiego pułku piechoty, który będąc odkomenderowanym do zdania amunicji, w wigilję odebrania sobie życia, przegrał z powierzzonej mu przez dowódcę pułku sumy rs. 70, przeszło rs. 40.

Olkusz. Adolf Szajer, posiadacz wsi Wysoka Pilićca, w dniu 25 maja (6 Czerwca) rozmyślił się utopił.

Janów. We wsi Bliskowicach, z niewiadomej przyczyny, spaliła się w dniu 19 (31) maja gorzelnia z zabudowaniami, ocenionemi na rs. 3,480.

Lublin. Mieszkaniec m. Lublina, starozak onny Herszek Cukier, lat 37 liczący, rozmyślił powiesił się.

Wysztyńiec. W dniu 21 maja (2 Czerwca), pożar, jak się zdaje powstały przez podpalenie w Wysztyńcu, zniszczył 16 zabudowań oszacowanych na sumę rs. 7,250.

Słomniki, d. 11 Czerwca 1865 r.

Nigdy może nie doznałem tylo wewnętrznej radości z uczuciem przekonania, jak będąc naocznym świadkiem kiedy JW. generał lejtnant Bellegarde naczelnik wojenny radomski, przy bytności swej w dniu 10 b. m. w Słownikach, w przejeździe, przez zgromadzony tłumem lud miejscowy chrześcijan i starozakonnych w porządku, mile był przyjmowany okrzykami szczerego powitania, przy podaniu chleba i soli. Widziałem to zebranie jak niecierpliwie oczekiwało przyjazdu dostojnego gościa — i jak ubiegano się o pierwszeństwo spotkania go po za miastem, który też w towarzystwie urzędników wojskowych i cywilnych szczęśliwie nadjechał, i powitanie to, prawdziwie po ojcowski przyjął; — łagodne obejście się dostojnego JW. gościa, szczególnie przy zwiedzaniu szkółki elementarnej i egzaminowaniu uczniów, wycisnęło niejednemu łzę radości — i podziękowania za tak wysoką troskliwość. — Niemożna więc zaspokoić i zadowolnić swych uczuć jak tylko z szczerą wdzięcznością u stóp tych JW. jenerale, składając najczulsze dzięki — co też dopełniając jednocześnie mieszkańcy miasteczka w świątyni miejscowej, zaniesli do Boga prawdziwe modły, o najdłuższe dla ciebie JW. panie, zdrowie i pomyślność.

A. W.

Z Nad Peltwy, 29 maja (10 Czerwca) 1865 r.

Niektóre dzienniki doniosły, iż Klapka przybywszy 5 b. m. do Paryża, ogłosił manifest o swoich przysiężnościach politycznych, w którym oświadcza, iż przy teraźniejszym prądzie umysłów w Węgrzech, nie można myśleć o rewolucji i radzi przytem szczerze, ażeby zaniechano wszelkich zamachów i matactw.

Jeżeli doniesienia te są prawdą istotną, naowczas powinszować Węgrom, którzy posiadając taką emigrację niezepsuta, a składającą się z ludzi dobrej woli, — doszli nareszcie do tej świętej prawdy, że nie tak naród nieuszcześliwia, jak zbliżenie i porozumienie się jego z koroną, która jedynie przy jego lojalnych dążeniach, może mu zapewnić jego przyszłość.

Godzien uwagi jest zatem ten manifest, gdyż Klapka pojmując ważną chwilę, wydał go właśnie w czasie, kiedy naród pragnie najgoręcej pojednać się z koroną, witając swego najdos tojniejszego Monarchę w murach odwiecznej swej stolicy.

Dzienniki nasze mają osobliwą antypatję do korespondentów lwowskich, a osobliwie do korespondentów *Dziennika Warszawskiego*.

I tak kiedy *Ost deutsche Post* podała wiadomość, iż u jednego z piekarzy lwowskich, znaleziono w bochenkach chleba pistolety z lufami dubeltowymi, a *Dziennik Warszawski* tę wiadomość powtórzył... i nie więcej jak tylko powtórzył, — już *Czas* i *Narodówka*, powtórzyły chórem jakby na znak dany, zaprzeczenie urzędowej gazety lwowskiej tej pogłoski, ale jedynie dla tego, iż powtórzył to wraz z całym szeregiem innych dzienników i *Dziennik Warszawski*. — *Ost deutsche Post* jako źródło tej wiadomości, niezaprzeczyły, gdyż na jej szczęście, nienazywa się ona *Dziennik Warszawski*. — *Czas* nawet żąda na serjo od dzienników urzędowych, aby na przyszłość doniesieniom podobnym, zaprzeczały stanowczo. (Jakoż *Dziennik Warszawski* zaprzeczył, w N. 130. P. R.)

Ze korespondenci lwowscy podobnych fałszywych pogłosek nie roznoszą, a że dzienniki niemieckie po największej części zasięgają w powietrzu podobne nowiny, może na uspokojenie tak *Czasu* jak i *Narodówki*, posłużyć fakt następujący:

Kiedy *Wanderer* wiedeński doniósł (nawet z autentycznego źródła), że cesarz zamienił Smolce miesięczny areszt za przekroczenie prasowe, w drodze łaski, na karę pieniężną 100 guldenów, zaprzeczył tej nawet autentycznej wiadomości, nie kto inny, jak tylko korespondent lwowski do *Dziennika Warszawskiego* w swojej korespondencji z d. 9 (21) maja Nr. 113, nadmieniając, iż Smolka nigdy żadnych procesów prasowych nie miał i prawdopodobnie mieć nie będzie. *Czas* i *Narodówka* nieuznały za dobre tę fałszywą wiadomość sprostować, pomimo, iż procesa podobnego rodzaju najwięcej ich interesować mogą, gdyż nie doniósł, ani nie powtórzył nawet tego *Dziennik Warszawski*.

Myślanoby zatem, że *Czasowi* i *Narodówce*, głównie chodzi o zaprzeczenie rozsiewanym fałszywym doniesieniom; gdy tymczasem tak wcale nie jest; a każdy, aż nadto jest przekonany, że powodowane tylko złością do podobnych demonstracji, wylewają je bodaj po okruszynie — atramentem na papier.

My z naszej strony, chcąc zaprzeczyć rozsiewanym wieściom fałszywym i przedstawieniom nie jedynego w złem świetle przez *Czas* i *Narodówkę*, musielibyśmy bardzo, bardzo często to czynić: jednak dziś nie czas po temu, ażeby się bawić w dzieciństwa.

Pożary zaczynają się u nas na nowo. Część miasta Cieszanowa w obwodzie Żółkiewskim, (67 domów z przylączonemi zabudowaniami, a pomiędzy temi urzędniczymi, podatkowymi i koszary żandarmerji) spłonęła dnia wczorajszego do szczętu. Ogień, jak zapewniwniają, był podłożony, a wicher silny... Wicher odgrywa zatem rolę w tegorocznych pożarach!

Narodówka w wstępnym swym artykule N-ru 132 dziennika swego, domaga się o nowy wybór rady miejskiej we Lwowie; — motywując artykuł tem, — iż rada miejska z r. 1853 nieposiadała zaufania miasta, bo wybory odbyły się za stanu obleżenia przy drzwiach zamkniętych, a nawet podobno zbierano cichaczem wota, posyłając od domu do domu urzędników, cywilnych do wyborców i że obecni członkowie rady miejskiej z r. 1861, którzy na miejsce wydalonych za popieranie powstania w Polsce weszli, rzadko kiedy biorą udział w jej obradach.

Motywa te godne są zaiste *Narodówki* i tylko *Narodówki*. — Na szczęście jednak użyła *Narodówka* do motywu wyborów z r. 1853 „zbierano cichaczem wota, posyłając od domu do domu i t. d.”; — słowo pośrednie „podobno”; — gdyż w przeciwnym razie, bylibyśmy wstanie, wywieść szanowna *Narodówka* z błędu, jak najzupełniej, a toby niewłaściwo powadze członków rady miejskiej z 1853.

My motywując zaś wybory z r. 1861 — nieużyjemy wcale podobnego słowa, ale wprost powiemy „na pe-

